

Besmettingsincident (prikaccident)

Hygiëne en Infectiepreventie

Beter voor elkaar

Inleiding

U heeft een besmettingsincident gehad en loopt hierdoor het risico op een bloeoverdraagbare aandoening. Wat moet u doen?

- Laat de wond goed doorbloeden;
- Spoel de wond uit met alcohol 70%;
- Spoel bij slijmvliescontact alleen met water en spuug het spoelsel uit;
- Ga **direct** met uw patiëntnummer en indien mogelijk met het patiëntnummer van de bron (= donor) naar de **SEH** en meld het incident.

De SEH-verpleegkundige en/of arts-assistent beoordeelt uw situatie. In overleg met de arts-microbioloog worden eventuele maatregelen getroffen. In deze folder leest u welke gevolgen een besmettingsincident kan hebben en wat het belang is van een goede behandeling.

Wat is een besmettingsincident?

Een besmettingsincident is een verzamelnaam voor verwondingen waarbij u als verwond persoon besmet kan raken met een bloeoverdraagbare aandoening, zoals hepatitis B, hepatitis C en HIV. Het gaat hierbij om prik-, snij-, bijt- of spatongevallen. Bij een ongeval moet er sprake zijn van contact met bloed, wondvocht of speeksel op onbeschermdde huid. Dit is soms moeilijk te beoordelen. Bloedcontact door spatten van bloed of met bloed besmette materialen vindt alleen plaats als het bloed terecht komt op de beschadigde huid of op de slijmvliezen van bijvoorbeeld neus, mond of oog.

Meest voorkomende incidenten

De onderstaande incidenten komen het meeste voor:

- Een ongeval waarbij de huid doorboord is met een scherp, met bloedresten verontreinigd voorwerp. Bijvoorbeeld een verwonding aan een gebruikte injectienaald of ander scherp instrument waar bloed of wondvocht aan zit;
- Een situatie waarbij via een beschadigde huid (wondje, kloof, eczeemplek) contact is met andermans bloed of wondvocht of met bloed verontreinigde lichaamsvloeistoffen. Bijvoorbeeld na een ongeval waarbij eerste hulp moet worden gegeven;
- Een situatie waarbij op slijmvliezen van mond of oog bloed/speeksel komt. Bijvoorbeeld bij een ongeval;
- Tijdens mond-op-mondbeademing waarbij er vrijgekomen bloed/speeksel van de gewonde in contact komt met de slijmvliezen in de mond van de helper. Bijvoorbeeld bij een aangezichtsverwonding;
- Menselijke bijtwonden. Bijvoorbeeld tijdens verzet bij een arrestatie.

Beoordelen situatie

Hepatitis B, hepatitis C en HIV zijn alle drie virussen die via bloed overdraagbaar zijn aan een ander persoon. Het gemak waarbij deze overdracht plaatsvindt, is bij elke virusziekte verschillend en hangt van vele factoren af. Om een goede inschatting te kunnen maken van het risico op een besmetting, beoordeelt de arts-microbioloog niet alleen uw situatie als acceptor, maar ook van de donor (ook wel bron genoemd). Bij u wordt er bepaald hoe diep de verwonding is, hoe groot het risico op overdracht van bloed/wondvocht is en of u al gevaccineerd bent tegen hepatitis B. Van de bron wordt uitgezocht wie het is en of deze persoon mogelijk geïnfecteerd is met één van de genoemde virussen. Hij/zij wordt gevraagd om zich hierop te laten testen met behulp van bloedonderzoek.

Afhankelijk van de situatie beslist de arts-microbioloog wat er gedaan wordt.

Mogelijke gevolgen van een besmettingsincident

Hepatitis B

Hepatitis B is van de drie virussen het makkelijkst overdraagbaar. Het virus veroorzaakt een leverontsteking waarbij de kans bestaat dat de besmette persoon het virus bij zich houdt en dus drager wordt. Als u in contact komt met bloed dat besmet is met hepatitis B, is de kans dat u hierdoor besmet wordt 30 tot 40%. Men raakt dus makkelijk besmet.

Besmetting kan plaatsvinden door:

- Uzelf te prikken aan een met hepatitis B besmette naald;
- Heel gewone dingen, zoals door het gebruiken van tandenborstels of scheermesjes die door anderen zijn gebruikt;
- Overdracht van een geïnfecteerde moeder op kind tijdens de bevalling;

Er bestaat in Nederland de mogelijkheid om preventief gevaccineerd te worden tegen hepatitis B. Medewerkers in de gezondheidszorg en anderen die een grotere kans hebben om in aanraking te komen met hepatitis B, worden aangeraden om zich te laten vaccineren. Als u niet preventief gevaccineerd bent voor hepatitis B maar de kans op besmetting reël is, kan de kans hierop verkleind worden door u direct te vaccineren met hepatitis B. Dit kan ook in combinatie met een behandeling met immunoglobuline (een middel met menselijke antistoffen tegen hepatitis B).

Hepatitis C

Hepatitis C wordt veroorzaakt door het hepatitis C virus. Het is in Nederland een relatief zeldzame vorm van leverontsteking. Bij sommige risicogroepen zoals hemofiliepatiënten en spuitende drugsgebruikers komt hepatitis C wel veel voor (70%).

Besmetting kan plaatsvinden door:

- Gebruikte naalden;
- Prikaccident waarbij er een aanzienlijke hoeveelheid bloed is overgedragen;
- Overdracht van (besmette) moeder op kind rond de bevalling.

De kans op het oplopen van een besmetting met het hepatitis C virus bedraagt 5%.

Acute hepatitis C gaat in 80% van de gevallen over in een chronische vorm. De verschijnselen duren dan langer dan 6 maanden en het kan op lange termijn leiden tot levercirrose (leververvetting) en leverkanker. Vaccinatie tegen hepatitis C is niet mogelijk. Indien er een kans is dat u besmet bent geraakt met het hepatitis C virus, wordt er bloed bij u afgenomen om te kijken of de ziekte zich bij u ontwikkelt. Zodra dit zeker is, zal de arts mogelijk beginnen met het inzetten van een therapie.

HIV

HIV is een virus dat de menselijke eigen afweer tegen ziekteverwekkers verzwakt. Iemand met HIV-infectie wordt op den duur bevattelijk voor infecties. Wanneer deze infecties uitbreken, spreekt men van de ziekte AIDS. Iemand die besmet is met HIV wordt in medische termen HIV-positief of seropositief genoemd. Bij een HIV-positief/seropositief persoon zijn dan antistoffen in het bloed aanwezig. Als iemand HIV-positief is, kan dit met een HIV-test worden aangetoond.

Besmetting kan plaatsvinden door:

- Gebruikte naalden;
- Prikaccidenten waarbij er een aanzienlijke overdracht van bloed plaatsvindt;
- Overdracht van geïnfecteerde moeder op kind rond de bevalling.

Vaccinatie tegen HIV is niet mogelijk. De behandeling van HIV bestaat momenteel uit een combinatie van een aantal medicijnen, waarbij het virus niet vernietigd wordt maar het uitbreken van de ziekte AIDS zoveel mogelijk wordt uitgesteld.

Daarnaast is uit onderzoek gebleken dat wanneer er een kans is geweest op overdracht van het HIV-virus, het zinnig is om zo snel mogelijk en uiterlijk binnen 24 uur te starten met het innemen van HIV-remmende medicijnen, om zo overdracht van het virus te blokkeren. Dit noemt men het PEP-protocol (Post Exposure Profylaxe). Deze medicijnen moeten gedurende een maand volgens een vast schema worden ingenomen. Indien er een aannemelijke kans is dat u in contact bent geweest met het HIV-virus, zal de arts aanbevelen om direct te starten met het innemen van deze medicijnen. Daarnaast is het belangrijk om te weten of de bron werkelijk het virus bij zich draagt. Om dit te kunnen onderzoeken moet deze persoon schriftelijk instemmen met bloedafname en test. Het is dus van belang om te achterhalen wie de bron is.

De kans dat iemand daadwerkelijk besmet wordt met het HIV-virus, is 0.3% bij een prikaccident aan een persoon die het virus bij zich draagt. Dit betekent dat er goed overwogen moet worden of het echt noodzakelijk is om met het PEP protocol te starten.

Samenvattend

Indien u een besmettingsincident heeft, dient u **direct** naar de **SEH** te gaan!

Tot slot

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Neem dan contact op met de afdeling Hygiëne en Infectiepreventie via telefoonnummer 010-2975588 of intern via telefoonnummer 8888.

Let op: In deze folder staat informatie die belangrijk is voor u. Heeft u moeite met de Nederlandse taal? Lees deze folder dan samen met iemand die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

Please note: This leaflet contains information that is important for you. If you have trouble understanding the Dutch language, you should read this leaflet together with someone who can explain the information or translate it for you.

Dikkat: Bu broşür sizin için önemli bilgiler içerir. Hollandaca okumakta zorlanıyor musunuz? O zaman broşürü bilgileri sizin için çeviren ya da açıklayan biriyle okuyun.

Uwaga: Ta ulotka zawiera ważne dla Ciebie informacje. Masz trudności ze zrozumieniem języka holenderskiego? Przeczytaj tę ulotkę razem z kimś, kto przetłumaczy jej treść lub będzie w stanie wyjaśnić zawarte w niej informacje.

انتبه: هناك معلومات مهمة بالنسبة لك في هذا المنشور. هل تواجه صعوبة في اللغة الهولندية؟ اقرأ إذن هذا المنشور مع شخص آخر يترجم أو يشرح لك المعلومات.